

Rozhovory s autory

Přebor autorů fantastiky je sice míněn s mírnou nadsázkou, ale přesto vypovídá o míře úsilí, kreativitě a zdravé úpornosti oceněných autorů. Abychom motivovali k účasti v literárních soutěžích i další autory, položili jsme držitelům nejvyšších míst přeboru několik otázek.

Jaké knihy nejraději čteš?

Marie Domská: Pochopitelně fantasy a sci-fi. Momentálně brouzdám po české scéně fantastiky, abych byla v obraze, kdo, jak a o čem píše. Úplně nejvíc jsem nadšená z Rosany Zvelebilové, která má svůj jedinečný styl, který mi prostě sedl. Jinak mám ráda fantasy, nejlépe takové to klasické: meč a magie. A když jsou tam elfové, je to plus navíc.

Martin Novák: To je široká škála. Od hororů, přes sci-fi, až k „vážné“ literatuře. K fantastice jsem se prokousal teprve před pár lety, předtím to byl snad jen Tolkien a Lovecraft. Teď se to snažím dohánět na povídkových sbírkách a antologiích, co vystrachám po antikvariátech. Jinak jsem vyrůstal na klasicích (díky za povinnou školní literaturu!) a hodně se vracím i k divadelním hrám (kterou si sem tam i napíšu).

Lukáš Kos: Nejraději čtu cynické akční sci-fi/městské fantasy. Tomuto stylu vyprávění vděčím za hodně, neboť z něj primárně čerpám při svém vlastním psaní. Krom toho mám rád knihy od Brandona Sandersona, Miroslava Žambocha či Juraje Červenáka. Rád čtu také detektivky (hlavně drsnou školu) a knihy ze světa Warhammer 40K.

Co tě nejvíce inspiruje?

Marie Domská: Obvykle sny. Několik povídek má v sobě stří-

pek něčeho, o čem se mi zdálo. Pak jsou dobrou studnicí nápadů seriály, které sleduji se svým manželem. Vybírá pro mě samozřejmě ze žánru sci-fi nebo mystična (např. Black mirror). Výborní jsou také betačtenáři, kteří skvěle rýpou s otázkami proč a jak, nebo mi posílají odkazy na zajímavé články a podcasty.

Martin Novák: Má žena. Jako člověk i jako kritik. Jak nekompromisně dokáže říct, když napíšu nějakou blbost. A jak moc je na mě pyšná i při tom nejtěšnějším úspěchu. To je neuvěřitelný hnací motor!

Lukáš Kos: Úspěch. Účastnil jsem se v roce 2022 asi 90 % všech literárních soutěží (fantastických i mimožánrových), abych si dokázal, že mám na to stát se spisovatelem. A povedlo se mi publikovat 8 povídek, což mě hodně namotivovalo k tomu, abych udělal krok vpřed a začal svědomitě pracovat na delších útvarech.

Prošel/prošla jsi nějakými kurzy tvůrčího psaní, nebo jsi samouk? Máš s nimi pozitivní zkušenosti, nebo se spíše kloníš k názoru, že k úspěšnému psaní stačí talent, fantazie a vytrvalost?

Marie Domská: V poslední době, kdy jsem začala sklízet úspěchy v literárních soutěžích, ale přesto se mi nedařilo uchytit se v nakladatelství, jsem se dost ptala, jestli talent a vytrvalost stačí. Tehdy jsem se přihlásila do kurzů k Veronice Matysové. Potřebovala jsem zjistit, jestli někde v mých románech není zádrhel, o kterém nevím. Ty kurzy byly úžasné a určitě mi hodně daly. Spoustu věcí jsem dělala intuitivně a od Veroniky jsem dostala takové to ucelení, nadhled, zdůvodnění, proč to nebo ono dělat. Navíc spoustu tipů, co přidat. Román Sivá krev, který vyjde v červnu v nakladatelství Host, žádné zásahy

nepotřeboval. Ale sci-fi z univerza Kchrata, jehož první díl chystám k vydání na podzim, jsem hodně vylepšila.

Martin Novák: Samouk. Hodně mi pomohla Kingova kniha O psaní a cyklus přednášek Brandona Sandersona, který je volně dostupný na YouTube. Oba zdroje mi přijdou geniální (obzvlášť pro začínajícího autora) – jeden učí formální stránce (stručnost jazyka, jasnost vyjadřování, redukce slov...), druhý se zaměřuje na obsah (struktura děje, poutavost, budování světa a charakterů...). Myslím, že talent je výhoda, ale pokud se člověk neučí od druhých, je odsouzen opakovat jejich chyby.

Lukáš Kos: Absolvoval jsem v roce 2021 kurz „Sed' doma a piš“ pořádaný Městskou knihovnou v Praze a organizovaný Milou Lincem. Tento kurz mě velice posunul a nasměroval správným směrem, takže jsem mu vděčný za hodně. Navíc jsem díky němu poznal řadu dalších talentovaných autorů a autorek, s nimiž si děláme vzájemně betačtenáře, a o nichž brzy více uslyšíme. V roce 2022 jsem absolvoval kurz „Jak napsat povídku do literární soutěže“ pořádaný Literární Alchymií a organizovaný Katkou Kalivodovou Foltánkovou. Tento kurz je více směřovaný na začátečníky, takže mi dal už jen pár drobností, ale i tak jej mohu s klidem na srdci doporučit. Kdybych byl na začátku své literární výpravy, posunul by mě hodně dopředu. S kurzy mám tedy pozitivní zkušenost. Samozřejmě, k úspěchu v psaní postačí talent, fantazie a vytrvalost (ta především), ale díky těmto kurzům nemusí člověk objevovat znovu kolo.

Někteří autoři preferují konkrétní žánry, jiní škatulkování odmítají. Jak jsi na tom Ty? Je nějaký literární žánr, který pokládáš za výzvu?

Marie Domská: Určitě horor. Trochu jsem zkoušela něco hororového napsat. Bohužel pro jednoho betačtenáře to bylo až moc, zatímco jiný to považoval za slabý čajíček. Nevím, jestli bude příležitost zkusit to znovu. Ve sci-fi se mi líbí, a ještě nějakou dobu u ní zůstanu. Potom mám v plánu pár fantasy kousků. Nicméně během psaní zmíněného Kchrata se lehce otírám o detektivku, jindy o sociální problémy, nestraním se ani romantiky. Vlastně mi vyhovuje, že občas tam mohu vsunout kousek od všeho. Jediné, do čeho bych se nikdy nepustila, jsou historické žánry. Studium faktů bych nezvládla.

Martin Novák: Určitě se nepovažuji za žánrového autora. Pořád se hledám a ještě dlouho hledat budu. Rád experimentuju a obecně jsem pro překračování hranic – ale to až potom, co autor žánr ovládne. Jinak by se za experimentální dala považovat každá amatérská tvorba. A co je pro mě výzva? Nejspíš hard sci-fi – příběh poutavý, čtivý, zároveň plný faktů a akurátních problémů našeho současného chápání universa (vše se totiž nedá schovat za „abraka-kvanta“). To vyžaduje skutečného génia!

Lukáš Kos: Osobně preferuji psaní cynických akčních fantasy/sci-fi ala Kulhánek/Kotleta/Kopřiva. Ale tak tomu chtěl osud, když mi dal příjmení začínající na „K“. Nicméně jsem schopný psát i jiné žánry – publikoval jsem humoresku, western, detektivku či horor. Kdybych se měl pitchnout a zaškatulkovat, napsal bych o sobě: „Ten, co píše svižné akční fantasy.“

Výzva je pro mě epická fantasy. Teď nedávno jsem ji zkoušel a dala mi asi nejvíc zabrat.

Která z oceněných povídek Ti dala nejvíce zabrat a proč?

Marie Domská: Pravděpodobně Záchraná mise. Sardenské legendy totiž mají rozsahové omezení. Tam, kde jsem měla skončit, jsem se teprve rozjížděla. Mám ráda, když je v povídce život. Nejprve jsem se na to vykašlala s tím, že povídku pošlu do CKČ. Pak jsem se ale týden před termínem rozhodla, že zkusím sedm tisíc znaků vymazat. Bylo to peklo. Tolik krásných vět muselo pryč! Šla jsem až na dřev a povídka mi přijde strohá. Proto mě moc potěšilo, když uspěla.

Martin Novák: Jednoznačně Mulo. A myslím, že mi ještě zabrat dá! Vznikla úmorným přepisováním jedné povídky z dob, kdy jsem o psaní nevěděl zhora nic. A když se na ni dívám zpětně, ten výsledek mi přijde kostrbatý. Takže mě její umístění upřímně překvapilo. A protože ji mám rád, určitě se k ní ještě vrátím. Člověk se pořád učí...

Lukáš Kos: Z oceněných povídek mi dala nejvíce zabrat Ztráta knihovny jednotky. Tam jsem musel třikrát přepisovat konec, abych s ním byl dostatečně spokojený. Přepisování je každopádně mou nejoblíbenější částí tvůrčího procesu. Snažím se, aby mé povídky byly co možná nejlepší na první dobrou, ale tady jsem se k textu musel vícekrát vracet, takže jsem dost skřípal zubama. Ale musí to být, aby bylo dílo tak dobré, jak jen to jde.

Co píšeš právě teď? (Klidně se chlub, propaguj.)

Marie Domská: Momentálně trochu relaxuji. V roce 2022 jsem napsala 2 romány a novelu plus 3 povídky mimo hlavní dějovou linku Kchrata. Ještě nikdy jsem toho za rok nenapsala tolik, takže jsem trochu kreativně vyčerpaná. Mám rozepsaný 6. díl Kchrata, ale netlačím na to. Pomalu opravuji 2. díl, který by třeba mohl vyjít za rok. Jinak si naplno užívám přípravu k vydání Sivé krve. Celý ten proces je pro mě nový a vzrušující.

Martin Novák: Momentálně jsem úspěšně překonal každoroční tvůrčí krizi spojenou s obdobím Vánoc (nejsem fanda) a zahlením skutečně kvalitními knihami (ach, vždyť já vůbec neumím psát!) – teď jsem se vrhl na soubor povídek, které bych letos opět rád poslal do zavedených soutěží. A taky dělám na novele. A taky na divadelní hře, kterou by na konci jarního semestru mělo uvést Filosofické divadlo při Masarykově univerzitě (přijďte se mrknout!). Tak... snad to všechno klapne! Další tvůrčí krize je ostatně ještě rok daleko.

Lukáš Kos: Právě teď píšu román ze světa povídky „Revoluční prototyp“. Čtenáři se opět setkají s Kleinem a Marobem a zažijí jejich nové dobrodružství. Pokud čtenáři povídku nečetli (je volně k přečtení na Sardenu), popsal bych svět, ve kterém se děj odehrává, asi takto: fantasy inspirované počátkem 20. století, kombinující Kulhánkovskou akci s duchem filmu Adéla ještě nevečeřela a špiónážním thrillerem. Snad mi budou Múzy nakloněny a práci na tomto textu dokončím co nejdříve.

Děkujeme nejúspěšnějším finalistům PAF 2022 za jejich odpovědi a doufáme, že inspirovali ostatní autory.

Miroslava Dvořáková